

לכבוד

ח"כ קארין אלהרר – יו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה

הנדון: המלצות לשיפור ההתמודדות עם הפשיעה החקלאית במדינת ישראל

שלום רב,

בדו"ח מבקר המדינה האחרון יש פרק העוסק בהתמודדות עם הפשיעה החקלאית בישראל, דו"ח אשר בלשון המעטה מצייר תמונה קשה.

בישיבת הוועדה לענייני ביקורת המדינה, שהתקיימה בתאריך 29 במאי 2017 ועסקה בדו"ח המבקר בנושא הפשיעה החקלאית, התבקשתי על ידי ח"כ איתן ברושי, שניהל את הישיבה, להכין מסמך המלצות לשיפור ההתמודדות עם הפשיעה החקלאית במדינת ישראל.

עוד סוכם בישיבה כי הוועדה תקיים ישיבה נוספת, עוד לפני יציאת הכנסת לפגרת הקיץ, ישיבה בה תדון הוועדה בהמלצות.

בראשית הדברים אבקש לציין כי מעבר לעיסוק בסוגיית ההתמודדות עם הפשיעה החקלאית ראוי ואף הכרחי לעסוק ברצינות ובהעמקה בשאלת יסוד והיא תפיסתה של ממשלת ישראל את נושא החקלאות. להבנתי הצנועה החקלאות, ויותר מכך החקלאים הם אלה שקבעו ועדיין קובעים את גבולות המדינה, הם אלה שמחזיקים ושומרים על רובן של אדמות המדינה והם אלה שמבטיחים תוצרת חקלאית טריה וזמינה לסוגיה לשוק הישראלי.

הפשיעה החקלאית כוללת להבנתי בעיקר:

- גניבת ציוד חקלאי הן המשקים והן משהשטחים החקלאיים.
- גניבת בעלי חיים (בעיקר בקר וצאן אך לא רק).
- גניבת תוצרת חקלאית.
- גרימת נזק (שריפות, רמיסה של שטחים, פגיעה במערכות השקייה וכו') שחלקה פלילית, חלקה בעלת מאפיינים לאומניים וחלקה מכיוונם של ארגונים של אוהבי בעלי חיים.
- פרוטקשן.

על מנת לשפר את ההתמודדות עם הפשיעה החקלאית נכון לנקוט פעילות בשלושה מישורים מרכזיים:

- מישור האכיפה והמניעה.
- מישור הענישה וההרתעה.
- המישור המשלים.

בפרק ההמלצות נתייחס לכל שלושת המישורים.

אודה לקיום ישיבה בהמלצות המפורטות במסמך זה בוועדה שבראשותך.

בברכה,

אורי בן יהודה

ראש תחום ביטחון
והיערכות למצבי חירום

העתקים

ח"כ איתן ברושי

עמיר ריטוב – יו"ר מרכז המועצות האזוריות וראש המועצה האזורית לב השרון.

יורם ישראלי – ראש המועצה האזורית מטה אשר ויו"ר וועדת הביטחון.

כרמל סלע – ראש המועצה האזורית חוף הכרמל ויו"ר וועדת החקלאות.

ישראל נדיבי – מנכ"ל מרכז המועצות האזוריות.

אביב דויד – משרד מבקר המדינה/אגף ט"ז/החטיבה לביקורת משרדי הממשלה ומוסדות שלטון

המלצות לשיפור ההתמודדות עם הפשיעה החקלאית בישראל

מישור האכיפה וההרתעה

בהיבטי משטרת ישראל

- ❖ לבחון מחדש את השינוי שנעשה בעת האחרונה במענה המשטרתית למרחב הכפרי. הרעיון של האחריות הטריטוריאלית של מפקדי התחנות נכון אבל יש להחזיר את האחריות המשימתית המלאה להתמודדות עם הפשיעה החקלאית למג"ב ובעיקר לוודא ששוטרי מג"ב במרחב הכפרי עוסקים רק במרחב הכפרי ולא במשימות של המרחב העירוני או משימות אחרות.
- ❖ לקבוע מערכת דיווח וריכוז נתונים מרכזית ואחידה בכל הקשור לעבירות הפשיעה החקלאית.
- ❖ להחזיר את פלוגות השיטור הכפרי של מג"ב לפעילות מלאה במרחב הכפרי ולקבוע "תקני ברזל" שלא עוזבים את המרחב אלא באירועים חריגים במיוחד.
- ❖ לקבוע תקינה מתאימה ולוודא איוש של גששים, במסגרת מג"ב, בהתאמה לגזרות השיטור הכפרי.
- ❖ לוודא כי אין פגיעה בהפעלת המתנדבים במרחב הכפרי ("המתמידים") מתוך ראייה של מרחב פעילות מועצתי.
- ❖ לשנות את שיטת המדידה של עבירות חקלאיות משיטה של ספירת אירועים לשיטה של נזק כתוצאה מהעבירה – כיום משטרת ישראל מודדת בשיטה שבה, למשל, גניבת רכב פרטי וגניבת טרקטור חקלאי נחשבות אותו הדבר. הבעיה היא שכאשר לחקלאי נגנב הטרקטור, מעבר לשווי הגניבה שבדרך כלל גבוה, נגרמים גם אובדן הכנסה ועלויות נוספות שעלולות, במקרים מסוימים, להביא לפשיטת רגל וסגירת העסק של החקלאי.
- ❖ לפשט ולהקל על תהליכי הגיוס של מתנדבים ל"מתמיד".
- ❖ לעודד ולהרחיב שילוב קבוצות מתנדבים, לרבות יחידות ג'יפים, טרקטורונים, פרשים וכו', מוכשרים ובעלי סמכויות כדוגמת "השומר החדש".
- ❖ להשלים את תקני מג"ב בכל הקשור לאח"ם, שיטור כפרי, משי"קי אשכול ומשי"קים ביטחוניים.
- ❖ למסד, בנהלי משטרת ישראל ומג"ב, מפגשים תקופתיים עם נציגי החקלאים והמועצות האזוריות כדי ללמוד על הלכי הרוח, לשפר את הקשר והאמון ולמקד את מאמצי האכיפה.
- ❖ למסד ולטייב שיתופי פעולה בין כלל הגורמים הפועלים במרחב הכפרי = חיבור ושיתוף פעולה הן במידע, הן בפעילות והן בתקשורת של גורמי משטרת ישראל, המועצות, רט"ג,

קק"ל, רשות העתיקות, מס הכנסה, חברת חשמל, מקורות, סיירת ירוקה, פיקוח רמ"י, פיצו"ח, וכו'.

- ❖ לפעול לתיקון גבולות הגזרה של התחנות, המרחבים והמחוזות כך שתהיה תאימות מרבית, ככל הניתן לגבולות השיפוט של המועצות האזוריות.
- ❖ לאפשר תקשורת ישירה וזמינה בין קב"טי המועצות האזוריות והסיירים לבין גורמי משטרת ישראל (תחנות) ומג"ב.

בהיבטי המועצות

- ❖ לאפשר למועצות תקינה של סיירי שדות וסיירות חקלאיות.
- ❖ הכרחי שסיירי השדות והעובדים בסיירות החקלאיות יהיו בעלי תעודת הסמכה וסמכויות של משטרת ישראל/מג"ב.
- ❖ נדרש סיוע מדינה ברכישת ואחזקת כלי רכב 4X4 לקב"טים, סיירים וסיירות חקלאיות בדומה למה שמבוצע על ידי משרד הביטחון במועצות ובישובים המסווגים ביטחוניות.

בהיבטי המשרד לביטחון הפנים

- ❖ למסד, בבסיס התקציב, תקצוב שנתי לסיוע במרכיבי ביטחון למועצות בדומה למה שבוצע באופן חד פעמי בתקציב 2017-2018.

מישור הענישה וההתרעה

- ❖ לאפשר בחקיקה ברירות קנס משמעותיות לעבירות של פשיעה חקלאית מסוג חטא ועוון כדי לאפשר ענישה והרתעה אפקטיביים מבלי לגרום לעומס על מערכות התביעה והמשפט.
- ❖ להגדיל את הסכום המרבי של ברירות קנס, בסמכות קצין משטרה, ל-30000 ₪.
- ❖ לבחון מתן הרשאה להטלת ברירת קנס על עבירות מסוג חטא לקב"טים ולסיירים במועצות בכפוף להכשרה מתאימה והסדרת הסמכויות בהתאם.
- ❖ לבחון העלאת רף ענישת המינימום לעבירות של פשיעה חקלאית.

המישור המשלים

- ❖ להשלים הקמת גדר הפרדה אפקטיבית במרחב התפר מול איו"ש, לטפל בסגירת הפרצות הרבות ולוודא התאמת כוחות הבטי"ש הצה"ליים למניעת מעבר של שב"חים (שוהים בלתי חוקיים) מתחומי איו"ש לתחומי הקו הירוק ובחזרה.
- ❖ להקים קרן ביטוח לחקלאים או לחילופין למצוא את הפתרונות המתאימים כך שהביטוח החקלאי יהיה "שפוי" וריאלי (משרד האוצר).
- ❖ להקים מאגר DNA של בקר וצאן כדי לאפשר העמקת הזיהוי של בע"ח גנובים והעמדת האחראים לדין (משרד החקלאות ומשטרת ישראל).
- ❖ לתת פתרון מדינתי לאחזקת בעלי חיים גנובים/חשודים כגנובים בתחנות הסגר עד למיצוי הליכי החקירה (משרד החקלאות, המשרד לבטי"פ ומשטרת ישראל).
- ❖ לתת הקלות במס (שווי שימוש) לרכבי הקב"טים והסיירים במועצות האזוריות (משרד האוצר/רשות המיסים).
- ❖ לקבוע מנגנון מעקב משותף לוועדת הפנים ולוועדה לענייני ביקורת המדינה על יישום ההמלצות ועל הטיפול בפשיעה החקלאית ובנוסף גם את וועדת החוץ והביטחון להיבטים הקשורים בגדר הפרדה ובפעילות הצה"לית לאורכה.